

В умовах інформатизації освіти актуальним є створення та використання нових засобів навчання, призначених для організації роботи здобувачів освіти у єдиному розподіленому інформаційно-освітньому середовищі та сприяють підвищенню якості навчання. До таких засобів можна віднести цифрові освітні ресурси, тобто інформаційні джерела, що містять графічну, текстову, мовленнєву, музичну, відео-, фото- та іншу інформацію, представлену в цифровому вигляді, спрямовані на реалізацію цілей та завдань сучасної освіти. Багатофункціональні цифрові освітні ресурси дають можливість розміщення великого обсягу інформації; швидкого пошуку та доступу до необхідної інформації; об'єктивної та якісної перевірки знань суб'єктів освітнього процесу; наочної подачі багатьох складних явищ та процесів; використання різного графічного оформлення; одночасного отримання інформації, поданої у різних формах – візуальної, аудіальної та ін. [3].

Література

1. Биков В. Ю. Проблеми і цілі інформатизації освіти України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/1166/1pdf>

2. Макаренко Л. Л. Інформатизація освіти як пріоритетний напрям модернізації освіти в умовах інформаційного суспільства. *Науковий часопис НПУ імені М. Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки і перспективи. Київ, 2013. № 43. С. 118.

3. Філоненко О., Цуканова Н. Особливості формування цифрової компетентності майбутніх учителів початкових класів у закладі вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми : Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, 2023. № 8–9. С. 155–164.

Васильєва Д.В.

кандидат педагогічних наук, старший дослідник,
завідувач відділу математичної та інформатичної освіти
Інституту педагогіки НАПН України
vasylievadaryna@gmail.com

ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ УЧНІВ

Внаслідок різкого переходу у дистанційний формат навчання під час пандемії COVID та зумовлених війною переривань навчання у українських учнів з'явилися освітні втрати (втрати в психологічному та соціальному розвитку, вихованні та в навчанні). Наявність навчальних втрат учнів з математики та української мови зафіксовано загальнодержавним моніторингом для 6 і 8 класів [1]. Про наявність втрат в математичній, природничій галузі та читанні свідчить міжнародний моніторинг PISA [2].

Задля подолання навчальних втрат Організація економічного співробітництва і розвитку радить вчителю:

- проводити систематичну діагностику навчальних втрат учнів;
- адаптувати освітні програми;
- впроваджувати технології індивідуального та групового навчання;
- організувати додаткові консультації, літні школи;
- застосовувати ІКТ у навчанні [3].

Розглянемо, що ще може допомогти долати наявні навчальні втрати учнів.

Підвищення мотивації учнів. Особливу увагу вчителям слід приділяти прикладній спрямованості курсів/предметів, а також впровадженню компетентнісного, діяльнісного та аксіологічного підходів до навчання.

Доступність матеріалу. Вчителю доцільно починати виклад матеріалу з простіших вправ, затримуватися на них довше, ускладнювати завдання дуже поступово, використовувати мнемонічні правила тощо.

Циклічні повторення. Варто додавати в календарне планування уроки на повторення, не хтувати уроками узагальнення і систематизації, вкраплювати завдання на повторення в класні, домашні, самостійні і контрольні роботи.

Формувальне оцінювання. Формувальне оцінювання є як інструментом вимірювання навчальних втрат (на основі зворотного зв'язку вчителі можуть виявляти прогалини в знаннях), так і інструментом подолання навчальних втрат (допомагає коригувати навчальний процес і персоналізувати його).

Стабілізація емоційного стану в учнів. Внаслідок постійного стресу у учнівства спостерігається сповільнення когнітивних процесів (сприйняття інформації, її збереження, обробки, аналізу, інтерпретації тощо).

Навчальна діяльність в укритті. Під час тривоги в укритті можна пропонувати учням певну навчальну діяльність, що спрямована на подолання навчальних втрат. Всі засоби для такої роботи мають знаходитися в укритті.

Ще більше стратегій для виявлення та подолання навчальних втрат вчителі можуть дізнатися з онлайн курсу «Наздоженемо» на платформі О.Університет (<https://osvitoria.university/courses/nazdojenemo/>). Важливо, щоб вчителі володіли якомога більшою кількістю стратегій, що дасть змогу підібрати саме ті, що дієві саме для конкретного класу.

Література

1. Загальнодержавне моніторингове дослідження якості освіти у закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану URL: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2023/08/Rezultati_monitoringu_Testuvannya_uchniv_6_8_klasiv_matematika_ukrainska_mova_SQE-SURGe_2023.pdf
2. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2022. Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2023. 395 с. URL: https://pisa.testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/12/PISA-2022_Nacjonalnyjzvit_povnyj.pdf
3. Andreea Minea-Pic. Catching up on lost learning opportunities: research and policy evidence on key learning recovery strategies OECD Education Working Paper No. 292. URL: [https://one.oecd.org/document/EDU/WKP\(2023\)7/en/pdf](https://one.oecd.org/document/EDU/WKP(2023)7/en/pdf)

Веренич Л. В.

викладач української мови та літератури, завідувач відділення Красноградського педагогічного фахового коледжу КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради
vereniclarisa0@gmail.com

КОМУНІКАЦІЯ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

В умовах сьогодення комунікація стала основною рушійною силою розвитку нового інформаційного суспільства, в якому інформація виступає продуктом взаємодії соціальних груп або окремих його індивідів. Процес комунікації став невід'ємною частиною соціального життя людей, де вона підтримує взаємини, підтверджує або спростовує різного роду інформацію, забезпечує стабільність і розвиток, будує алгоритми подальших дій. Тому можемо стверджувати, що будь-який процес міжособистісної взаємодії базується на явищі комунікації, а отже, і будь-який освітній процес, що має на меті навчання, виховання й усебічний розвиток особистості, – здійснюється лише в комунікативному середовищі [3].

Комунікація в процесі дистанційного навчання – це не просто процес спілкування, вона варіює в процес спрямованого спілкування, метою якого є отримання інформації для подальшого досягнення результату.

Під час дистанційного спілкування викладач стикається з етикою, характерною для кількох взаємопов'язаних груп: спільноти користувачів Інтернету, педагогів, які працюють у Інтернеті за різними освітніми проектами, здобувачів освіти тощо. Під час дистанційного